

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декаан факультету суспільних наук
Остапеч Ю.О.
« 17 » серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Освітня програма	Соціологія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

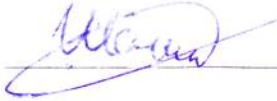
Ужгород – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни **«Основи менеджменту»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **054 Соціологія** освітньої програми **«Соціологія»**.

Розробник: Завадяк Роман Іванович, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки і підприємництва.

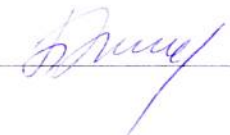
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **соціології та соціальної роботи**

протокол № 13 від «24» травня 2022 р.

Завідувач кафедри Шандор Ф.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 8 від «07» червня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 135	2	3
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	3	5
	Лекції:	
	36	10
	Практичні (семінарські):	
	28	8
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	71	132

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «**Основи менеджменту**» – опанування принципів сучасного менеджменту та управління організаційними змінами. Головними завданнями дисципліни є ознайомити з методологічними підставами сучасного менеджменту; визначити середовище та основні функції менеджменту; визначити основні характеристики типів влади та лідерства у менеджменті; сформувати уявлення про стиль керівництва; оволодіти прийомами оцінки ситуації та прийняття оптимального рішення; визначити прийоми використання у менеджменті різних моделей мотивації поведінки; сформувати комунікативні навички у менеджменті; оволодіти навичками використання участі співробітників в управлінні організацією для здійснення змін.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність працювати в команді (ЗК03).

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК04).

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з ін. галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності (СК):

СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.

СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій/

СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

СК14. Здатність до соціологічної рефлексії стосовно теоретичних та прикладних аспектів здійснення дослідницької та аналітичної роботи щодо соціальних змін.

СК16. Здатність до адаптації та професійного реагування на виклики соціальних трансформацій.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є опанування таких навчальних дисциплін освітньо-професійної програми:

ОК4 Ділова українська мова

ОК5 Основи психологічних знань в соціології

ОК15 Соціальна структура та соціальна стратифікація

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.	РН01
Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.	РН02
Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.	РН03
Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.	РН04
Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.	РН08
Розуміти наукові принципи, що лежать в основі соціальної діяльності, ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання зі спеціальності, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	РН13
Застосовувати відповідні соціологічні дослідження та реалізовувати дослідницькі професійні навички стосовно теоретичних та прикладних аспектів вивчення соціальних змін.	РН17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи менеджменту**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати основні категорії та поняття менеджменту. Вміти використовувати ці знання в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.	РН01
Знати історію розвитку теорії менеджменту, її сучасні концепції, основні проблеми.	РН02
Вміти застосовувати положення теорій та концепцій менеджменту до дослідження соціальних змін в Україні та світі.	РН03
Вміти пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач з управління.	РН04
Вміти обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури з менеджменту.	РН08
Вміти аналізувати принципи, що лежать в основі соціальної діяльності, ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання зі спеціальності, інтегрувати теоретичні знання з менеджменту в практичний досвід.	РН13
Вміти реалізовувати дослідницькі професійні навички для вивчення соціальних змін.	РН17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: іспит; презентація результатів виконаної індивідуальної /групової роботи студента.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форма поточного контролю: доповідь на практичних заняттях

Форма модульного контролю: контрольна робота

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
8	8	8	8	8	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	T12	50	100
8	8	8	8	8	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Практичні заняття, доповідь з презентацією	6	30	8	40
Реферат	4	20	2	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з тестових завдань та запитання описово-аналітичного характеру.

Тестові завдання покликані оцінити знання з тематичної проблематики модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Залежно від орієнтування у тематичному матеріалі по тестах, дане завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 30 балів.

Запитання має на меті оцінити обізнаність здобувача з програмовим матеріалом. Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у матеріалі теоретичних питань, ця частина завдань модульної контрольної роботи максимально може бути оцінена у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) – заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає з певною кількістю помилок;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання за програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який: – виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Поняття менеджменту. Поняття “менеджмент”. Менеджмент у контексті з іншими видами діяльності з координації роботи людей Закони і закономірності менеджменту. Функції менеджменту. Менеджмент у вузькому та широкому розумінні слова.

Тема 2. Методи менеджменту. Суть та класифікація методів менеджменту. Адміністративні методи управління. Економічні методи управління. Соціально-психологічні методи управління.

Тема 3. Еволюція управлінської думки та менеджменту. Основні фази розвитку теорії менеджменту. Класичні підходи до менеджменту. Сучасні підходи до менеджменту. Розвиток управлінської науки в Україні.

Тема 4. Організація як об'єкт управління. Основні закони організації. Класифікація організацій. Загальні риси організацій. Типи організацій в Україні. Внутрішнє середовище організації. Загальні характеристики зовнішнього середовища організації. Культура організації.

Тема 5. Прийняття управлінських рішень. Види управлінських рішень. Фактори впливу на процес прийняття рішень. Основні підходи до прийняття рішень. Методи прийняття рішень.

Тема 6. Інформація і комунікація в менеджменті. Характеристики інформації. Види комунікацій. Організація комунікаційного процесу. Перешкоди в комунікаціях та методи їх подолання.

Модуль 2

Тема 7. Планування як загальна функція менеджменту. Види планування у менеджменті. Стратегічне планування та його етапи. Базові стратегії. Тактичне планування. Оперативне планування.

Тема 8. Організація як загальна функція менеджменту. Сутність організаційної діяльності. Структура управління. Повноваження, обов'язки та відповідальність. Поняття делегування повноважень. Централізація та децентралізація управління.

Тема 9. Мотивація як загальна функція менеджменту. Поняття і сутність мотивації. Змістовні теорії мотивації. Процесні теорії мотивації. Засоби мотиваційного впливу.

Тема 10. Контролювання як загальна функція менеджменту. Принципи і цілі контролювання. Етапи процесу контролювання. Види управлінського контролю. Характеристики ефективного контролю. Системи контролю.

Тема 11. Керівництво та лідерство в організації. Поняття і суть керівництва і лідерства. Поведінкові та ситуаційні теорії лідерства.

Тема 12. Соціальна відповідальність та етика в менеджменті. Сутність відповідальності та етики в менеджменті. Етична поведінка як сукупність вчинків та дій людей. Заходи щодо забезпечення етичної поведінки.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Форма навчання: денна						Форма навчання: заочна					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індив. роботи	самост. робота		лекції	практичні	лабораторні	індив. роботи	самост. робота
Модуль 1												
Тема 1. Поняття менеджменту	10	2	2			6	12	2	0			10
Тема 2. Методи менеджменту	10	2	2			6	12	0	0			12
Тема 3. Еволюція управлінської думки та менеджменту	10	2	2			6	12	2	0			10
Тема 4. Організація як об'єкт управління	10	2	2			6	12	2	0			10
Тема 5. Прийняття управлінських рішень	10	2	2			6	12	0	2			10
Тема 6. Інформація і комунікація в менеджменті	12	2	2			8	12	0	2			10
Модульна контрольна робота	2	2	0			0	2	0	0			2
Разом за модуль	64	14	12			38	74	6	4			64
Модуль 2												
Тема 7. Планування як загальна функція менеджменту	12	4	2			6	12	2	0			10
Тема 8. Організація як загальна функція менеджменту	10	2	2			6	12	0	0			12
Тема 9. Мотивація як загальна функція менеджменту	12	4	4			4	12	2	0			10

Тема 10. Контролювання як загальна функція менеджменту	11	2	2			7	12	0	2			10
Тема 11. Керівництво та лідерство в організації	12	4	4			4	14	0	2			12
Тема 12. Соціальна відповідальність та етика в менеджменті	12	4	2			6	12	0	0			12
Модульна контрольна робота	2	2	0			0	2	0	0			2
Разом за модуль	71	22	16			33	76	4	4			68
Разом	135	36	28			71	150	10	8			132

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Поняття менеджменту	2	0
2.	Методи менеджменту	2	0
3.	Еволюція управлінської думки та менеджменту	2	0
4.	Організація як об'єкт управління	2	0
5.	Прийняття управлінських рішень	2	2
6.	Інформація і комунікація в менеджменті	2	2
7.	Планування як загальна функція менеджменту	2	0
8.	Організація як загальна функція менеджменту	2	0
9.	Мотивація як загальна функція менеджменту	4	0
10.	Контролювання як загальна функція менеджменту	2	2
11.	Керівництво та лідерство в організації	4	2
12.	Соціальна відповідальність та етика в менеджменті	2	0
	Разом	28	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Поняття менеджменту	6	10
2.	Методи менеджменту	6	12
3.	Еволюція управлінської думки та менеджменту	6	10
4.	Організація як об'єкт управління	6	10
5.	Прийняття управлінських рішень	6	10
6.	Інформація і комунікація в менеджменті	8	10
	Планування як загальна функція менеджменту	0	2
7.	Організація як загальна функція менеджменту	6	10
8.	Мотивація як загальна функція менеджменту	6	12

9.	Контролювання як загальна функція менеджменту	4	10
10.	Керівництво та лідерство в організації	7	10
11.	Соціальна відповідальність та етика в менеджменті	4	12
12.	Тема 12. Соціальна відповідальність та етика в менеджменті	6	12
	Модульна контрольна робота	0	2
	Разом	71	132

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних, практичних (семінарських) та лабораторних занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гвоздецька Б., Рюль В., Варга Н. Соціологія: методичні матеріали до самостійної роботи: навчально-методичний посібник для напряму підготовки «054 Соціологія». Ужгород: УжНУ, 2021. 110 с.
2. Кузьмін О.Є, Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: навч. посібник. Львів: Національний університет “Львівська політехніка”, 2003. 352 с.
3. Кузьмін О. С., Мельник О. Г. Основи менеджменту: підручник, 2-ге вид. Київ: Академвидав, 2007. 464 с.
4. Менеджмент: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти. Страпчук В.В. та ін. Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. 356 с.
5. Орос О.Б., Афанасьєв Д.М. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи студентів спеціальності 054 «Соціологія». Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 22 с.
6. Осовська Г.В., Осовський О.А. Основи менеджменту. Підручник. Київ: Кондор, 2006. 166 с.

7. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент організацій: навч. посіб. Київ: Кондор, 2007. 676 с/
8. Охріменко А.Г. Основи менеджменту: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 130 с/
9. Скібіцька Л.І., Скібіцький О.М. Менеджмент: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 416 с/
10. Стадник В.В., Йохна М.А. Менеджмент: підручник. Київ: Академвидав, 2007. 472 с/
11. Тарнавська Н. П., Пушкар Р. М. Менеджмент: теорія і практика/ Тернопіль: Карт-бланш, 2003. 490 с/
12. Хміль Ф.І. Основи менеджменту: підручник. Київ: Академвидав, 2007. 576 с/
13. Яцура В. В., Жук О. П. Менеджмент: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. 443 с/

Допоміжна література

1. Бойко С.І. Формування сучасної моделі менеджменту підприємства: уаук.-метод. посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2004. 45 с.
2. Бутко М.П., Котельніков Д.І. Вступ до менеджменту: навч. посібник / Чернігівський державний технологічний університет, Університет сучасних знань. Київ: Знання, 2005. 327 с.
3. Виноградський М.Д. Менеджмент в організації: навч. посібник. Київ: Кондор. 2002. 598 с.
4. Гірняк О.М., Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практика. Київ: Магнолія плюс, 2003. 336 с.
5. Гріфін Р., Яцура В. Основи менеджменту: підручник. Наук. ред. В.Яцура, Д.Олесневич. Львів: БаК, 2001. 624 с.
6. Джеральд М., Майєр Міжнародне середовище бізнесу. Конкуренція та регулювання у глобальній економіці. Київ: Либідь, 2002.
14. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. Київ: Академ-видав, 2003. 416 с.
15. Мартиненко М.М. Основи менеджменту: Підручник. Київ: Каравела, 2005. 496 с.
16. Пономаренко В.С. Механізм прийняття управлінських рішень на підприємстві: процесний підхід. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2005. 240 с.
17. Рухівська О.В. та ін. Менеджмент: теорія менеджменту. Організаційна поведінка. Корпоративний менеджмент: навч. посібник. Київ: Ельга; Ніка-Центр, 2002. 335 с.